

	TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI Human Rights Foundation of Turkey Sarıca Sok, No 7, 06080, Altındağ/Ankara Tel: +90 312 310 6636 Fax: +90 312 310 6463 e-mail: tihv@tihv.org.tr www.tihv.org.tr
---	--

9 Nisan 2012

“Göz yaşartıcı gazlar” olarak bilinen “Kimyasal ajanlardan türetilmiş silahlar” her silah gibi sağlığa zararlıdır...

7 Nisan 2012 tarihinde İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin’in gösterilerde kullanılan göz yaşartıcı kimyasal ajanlar için yaptığı açıklamada:

“göz yaşartıcı gazların, özel ders alan personelce talimatlara uygun olarak kullanıldığını, Türkiye’nin 1997’de taraf olduğu Kimyasal Silahlar Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde ‘Göz yaşartıcı gaz mühimmatının insan sağlığı üzerinde kalıcı bir etki bırakmama’ şartı arandığını, yapılan laboratuvar testleri sonucunda insan sağlığı üzerinde kalıcı etki bırakmayan gaz mühimmatının kullanıldığını, ihaleyle yeteri miktarda gaz alımı yapıldığını” ifade etmiştir.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı’na (TIHV) başvuran kişilerde bu ajanların sağlığa zararları bilimsel olarak tespit edilmiştir:

Kurulduğu günden bu yana 22 yıldır 13.000’in üzerinde işkence mağdurunun tedavi ve rehabilitasyonunu üstlenen TIHV olarak son yıllardaki başvurularımızda, özellikle de toplumsal gösterilerden sonra, güvenlik kuvvetlerinin “kontROLSÜZ” bir şekilde kullandığı kimyasal ajanların insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini tespit etmekte ve belgelemekteyiz. 2004 yılından bu yana toplumsal etkinliklerde sonra göz yaşartıcı kimyasal ajana maruz kalıp vakfımıza başvuran 64 olgu üzerinde yaptığımız bilimsel çalışmamız Portekiz’de 2011 yılında gerçekleştirilen 19. Uluslararası Adli Bilimler Derneği Dünya Kongresinde (19th World Meeting of the International Association of Forensic Sciences-IAFS) sunulmuştur.

Bu çalışmada toplumsal olayda göz yaşartıcı kimyasal ajana maruz kalan olguların ilk bir hafta içindeki bulguları değerlendirilmiş ve erken dönem bulguların literatür ile uyumlu olduğu görülmüştür.

Bilimsel literatüre göre: OC ve CS ile temastan 10-30 saniye sonra bulgular görülmeye başlar. Göz, burun, üst solunum yolu mukozası hızla inflame olur, ödem gelişir. Gözde; göz yaşarması, kızarıklık, konjunktival inflamasyon, gözlerde ağrı, blefarospazm; deride; kaşıntı, kızarıklık, eritem, ödem, allerjik dermatit, soyulma; Solum sisteminde; nasal irritasyon, bronkokonstrüksiyon, boğazda yanma hissi, öksürük, hapsirme, kısa kısa soluma görülmektedir. Sistemik ve akut etkileri; desoryantasyon, panik, motor koordinasyon kaybı, midede irritasyon ile bulantı kusma, diare, bronkospazm, respiratuar arrest, pulmoner ödem, hipertansif atak, hipotermi gibi ciddi solunum ve kardiyak etkiler, yanı sıra santral sinir

sisteminde de hasarlar olabilmektedir. Yarattığı kardiyak ve solunum semptomlarının anksiyete ve panik atağa neden olduğu bildirilmektedir. Yapılan hayvan deneylerinde genotoksik olarak tanımlanabilecek mutajenik ve tumorejenik potansiyel de tanımlanmaktadır. Düşüğe ve kansere neden olduğu da bildirilmektedir.

Gaz bombasının patlamasıyla; gazın oluşturduğu toksik etki yanısıra patlamayla ciddi travmatik yaralanmalar ve ölüm olguları da bildirilmiştir. Gaz kanisterinin (kapsülünün) çarpması ile travmatik olarak yaralanmış birçok başvurumuz bulunmaktadır.

TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin verileri de İçişleri Bakanı'nın iddialarının tam aksini ifade etmektedir. Zira sürekli uyardığımız Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'ndaki (PVSK) değişiklikten bu yana (14 Haziran 2007) 2008 yılında 1, 2009 yılında 4, 2011 yılında 5, 2012 yılının ilk 3 ayında 1 olmak üzere toplam yaklaşık 5 yılda 11 insanımız yoğun göz yaşartıcı kimyasal ajan kullanımı nedeniyle veya “gazı kapsüllerinin” vücutlarına isabet etmesi nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Yoğun biber gazı kullanımı nedeniyle yaşamını yitiren 7 insanın tamamının da 50 yaşın üstünde olması dikkat çekicidir.

Hatırlatmak isteriz ki, göz yaşartıcı kimyasal ajanların kullanımı toplumsal olayların yanı sıra çeşitli spor etkinlikleri ya da pek çok tekil olayda da sıklıkla kullanılmaktadır.

Bu kimyasallar Cenevre Sözleşmesi'nde savaşta kullanımı yasak maddeler arasında olsalar da Türkiye gibi dünyada birçok ülkede sivil hayatta kullanılmaktadır. Bu ajanların genotoksik potansiyelleri, ölüme ve düşük, kanser gibi ciddi sağlık problemlerine neden olduğu göz önüne alındığında güvenli olmadıkları söylenebilir. **Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Genel Amaçlar Kriterleri'ne göre bu ajanların kontrolsüz ya da kötüye kullanımı ile kimyasal silah olarak kabul edileceği ilan edilmiştir.**

Yanı sıra, bu ajanların, son dönemde sıklıkla tanık olunduğu gibi “özgürlüğünden alıkonan kişilere” yönelik kullanımını işkence ve kötü muamele olarak kabul edilmektedir.

Ölüm dahil her açıdan sağlığa zararı kanıtlanmış “göz yaşartıcı gazlar” olarak bilinen “kimyasal ajanlardan türetilmiş silahlar”ın insan sağlığı üzerinde bir etki bırakmadığını iddia edebilen Bakan İdris Şahin üstlendiği kamu görevini kötüye kullanmaktadır. Olması gereken başta İçişleri Bakanı olmak üzere, ölüm dahil insan sağlığına zarar verici bu uygulamalarda bulunanlar hakkında etkin soruşturmaların başlatılmasıdır.

“Göz yaşartıcı gazlar” olarak bilinen “kimyasal ajanlardan türetilmiş silahlar”ın kullanımını her durumda yasaklanmalıdır.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI